

บทที่ 6

ลักษณะทั่วไปและการบันทึกบัญชีบริษัท

ประเภทของบริษัท

บริษัทแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. บริษัทจำกัด
2. บริษัทมหาชนจำกัด

ความหมายและลักษณะที่สำคัญของบริษัท

บริษัทจำกัด หรือ บริษัทเอกชนจำกัด (Private Company Limited) เป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดความหมายของบริษัทจำกัดไว้ในมาตรา 1096 ดังนี้

"อันว่าบริษัทจำกัดนั้น คือ บริษัทประเภทซึ่งจัดตั้งขึ้นด้วยแบ่งทุนเป็นหุ้น มีมูลค่าเท่าๆ กัน โดยผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังสงฆ์ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ" (มาตรา 1096 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2535 มาตรา 3)

บริษัทมหาชนจำกัด(Public Company Limited) เป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ.2535 ซึ่งกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดความหมายของบริษัทมหาชนจำกัดไว้ในมาตรา 15 ดังนี้

“บริษัทมหาชนจำกัด คือ บริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยความประสงค์ที่จะเสนอขายหุ้นต่อประชาชนโดยผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ต้องชำระและบริษัทดังกล่าวได้ระบุนโยบายประสงค์เช่นนั้นไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ

การจดทะเบียนเงินทุนของบริษัท

เงินทุนของบริษัท มีหลายความหมาย ได้แก่

1. เงินทุนจดทะเบียน (Authorized Capital) หมายถึง เงินทุนทั้งหมดของบริษัทที่ จดทะเบียนไว้ตาม หนังสือบริคณห์สนธิ ซึ่งเท่ากับมูลค่าของหุ้นทั้งหมดที่บริษัทสามารถ นำออกขายได้ ในกรณีที่เป็นหุ้นชนิด มีมูลค่า เงินทุนจดทะเบียนจะเท่ากับจำนวนหุ้นทั้งหมด ที่จดทะเบียนคูณราคาตามมูลค่า

2. เงินทุนตามกฎหมาย (Legal Capital) หมายถึง มูลค่าของหุ้นที่ขายได้แล้ว คือ หุ้นที่ออกโบหุ้นแล้วและ หุ้นให้จอง ซึ่ง เงินทุนตามกฎหมายอาจแตกต่างกัน ดังนี้

2.1 หุ้นชนิดมีมูลค่า

เงินทุนตามกฎหมาย = ราคาตามมูลค่า $\times$ จำนวนหุ้นที่ขาย

2.2 หุ้นชนิดไม่มีมูลค่าแต่มีราคาที่กำหนด

เงินทุนตามกฎหมาย = ราคาที่กำหนด $\times$ จำนวนหุ้นที่ขาย

2.3 หุ้นชนิดไม่มีมูลค่าและไม่มีราคาที่กำหนด

เงินทุนตามกฎหมาย = จำนวนเงินทั้งหมดที่ได้จากการขายหุ้น

การบันทึกบัญชี

การเรียกชำระค่าหุ้นเพียงครั้งเดียว แบ่งได้ 3 กรณี ดังนี้

1. จำหน่ายในราคาตามมูลค่า (At Par Value)
2. จำหน่ายในราคาสูงกว่ามูลค่า (At Premium or above or Par Value)
3. จำหน่ายในราคา (At Discount or Below Par Value)

การเรียกชำระค่าหุ้นเป็นงวด ๆ

การเรียกชำระค่าหุ้นเป็นงวด ๆ มีบัญชีเพิ่มเติมจากกรณีการเรียกชำระค่าหุ้นเพียงครั้งเดียว 2 บัญชี คือ

1. บัญชีลูกหนี้หุ้นส่งจอง (Subscriptions Receivable) เป็นบัญชีลูกหนี้ที่ยังไม่ชำระเงินค่าหุ้นให้แก่บริษัท
2. บัญชีหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิให้จอง (Common or Preferred Stock Subscribed) เป็นบัญชีที่แสดงถึงภาระผูกพันของบริษัทที่ออกใบหุ้นให้แก่ผู้จองเมื่อได้ชำระค่าหุ้นตามที่กำหนดแล้ว

แบบฝึกหัด

1. บริษัทแบ่งออกเป็นกี่ประเภท
2. จงบอกความหมายและลักษณะที่สำคัญของบริษัท
3. เงินทุนของบริษัท ได้แก่ อะไรบ้าง
4. การเรียกชำระค่าหุ้นเพียงครั้งเดียว แบ่งได้เป็นกี่กรณี
5. การเรียกชำระค่าหุ้นเป็นงวด ๆ มีบัญชีเพิ่มเติมจากกรณี
การเรียกชำระค่าหุ้นเพียงครั้งเดียวก็บัญชี คืออะไร